

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ
KAUNO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS IŠVADA**

2025 m. sausio 28 d.

Kaunas

Dėl: Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projekto

Prašymo pagrindas: LR Architektūros įstatymo 11 straipsnis.

Posėdžio pirmininkas – Vilius Adomavičius

Posėdžio sekretorė – Snieguolė Surblienė

Kauno regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba, RAT) nariai, dalyvavę posėdyje teikiant pasiūlymus ir rekomendacijas: Rasa Bertašiūtė, Andrius Byčenkovas, Gintaras Čepuna, Raimundas Labutis, Jūratė Kamičaitytė (nuotoliu), Asta Kiaunienė (nuotoliu), Eglė Navickienė (nuotoliu), Tauras Paulauskas (nuotoliu), Gintaras Prikockis, Rytis Račiūnas, Vaidas Tamošiūnas, Marius Torrau, Irena Zonytė.

Taip pat dalyvavo:

Šakių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas (savivaldybės vyriausias architektas) Antanas Grigaitis (nuotoliu).

Paaiškinimus Tarybos posėdyje teikė: A. Grigaitis.

Prašymo pateikėjai:

Šakių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyrius

Posėdis vyko 2025 sausio 28 d. mišriu būdu – gyvai (Architektų namuose, Vilniaus g. 22-1A, Kaune) ir nuotoliniu būdu „Zoom“ platformoje (Meeting ID: 895 2256 4869)

Daryti posėdžio vaizdo ir du garso įrašai: (vienas zoom platformoje, kitas – mobiliu telefonu), bendra trukmė - 1:42:36.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

2025-01-28 prie Lietuvos architektų rūmų veikianti Kauno regioninė architektūros taryba (toliau – RAT) svarstė 2024-11-21 gautą Šakių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus dokumentą „**Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo Šakių rajono savivaldybės teritorijoje gairės**“, kuriame buvo prašoma pateikti rekomendacijas Šakių rajono administracijos parengtam Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektui.

Prie prašymo pateikti šie dokumentai:

1. Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo Šakių rajono savivaldybės teritorijoje gairės, 15 lapų.

Projekto svarstymas vyko tokia tvarka:

Šakių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas A. Grigaitis trumpai pristatė metodiką, nariai jam uždavė keletą klausimų. Uždaroje dalyje Tarybos nariai diskutavo ir teikė rekomendacijas.

II. PRAŠYMO NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Kauno RAT pirmininkas Vilius Adomavičius

Informavo, kad architektūros kokybės vertinimo metodika įsigaliojo nuo 2024 gegužės 1 d. LR Aplinkos ministro įsakymu, savivaldybės turi ją pasitvirtinti, prieš tai gavę regioninių architektūros tarybų pritarimą. Savivaldybės gali metodiką parengti pagal ministerijos ruošinį arba pritaikyti pagal savo reikmes. Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas Šakių rajono savivaldybės pateiktas vykdamas Aplinkos ministro pavedimą vadovaujantis Lietuvos Respublikos Architektūros įstatymo 11 straipsnio 4-7 dalių nuostatomis.

Šakių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas Antanas Grigaitis

Informavo, kad Šakių architektūros kokybės vertinimo metodika (toliau – metodika) parengta pagal Aplinkos ministerijos rekomendacijas, taip, kaip, ji buvo pateikta, nekoreguojant ir neįnešant nieko naujo. Šakių rajone architektūrinių įvykių nėra daug, ir kol kas neaišku, ar būtų galima ją pritaikyti. Norint įsivertinti metodikos veikimą realiai ir ją adaptuoti, reikia turėti objektų. Pernai Šakių rajone buvo išduoti tik 49 naujos statybos leidimai. Informavo, kad Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas interneto svetainėje buvo pateiktas visuomenei susipažinti, viešinimo metu pasiūlymų negauta.

Tarybos narių klausimai, pasisakymai

- Tarybos narys paklausė, kaip į metodiką reaguoja Šakių savivaldybės taryba, nes kai kurių savivaldybių tarybos mato joje procesus varžančią priemonę. Atsakyta, kad su savivaldybės administracija buvo suderinta tipinė metodika ir klausimų nekilo. Kai metodika bus svarstoma komitetuose, tada ir paaiškės tikroji nuomonė. Tikėtina, kad ateityje metodiką turėsime keisti, nes vertinimo kriterijai yra abstraktūs.

- Tarybos narys kalbėjo, kad, egzistuoja tam tikra metodikų kūrimo praktika. Kai metodika yra sukurta, pirmiausia išbandoma, ar ji veikia, po to - koreguojama, po to vėl išbandoma, ir tvirtinama tik tada, kai ji būna pakeista. Jei ji yra tokia, kokia buvo sukurta, tai nėra apie ką diskutuoti. Jei mes norim metodiką taikyti, tai turim žinoti, kokią kokybę norim pasiekti skirtingose teritorijose. Savivaldybės teritorija yra nevienalytė ir skirtingose teritorijose skirtingi kriterijai yra prioritetingi. Adaptuojant metodikas, reiktų padirbėti prie kriterijų prioritetų skirtingose teritorijose. Yra 8 kriterijai ir po 8 klausimus kiekvienam kriterijui ir po 100 balų kiekvienam klausimui. Manau, kad čia yra be galo detalu ir imlu laikui. Siūlyčiau kiekvienam kriterijui pasidaryti vertinimo rubrikas. Tai palengvintų vertinimą, atsirastų stambesni vertinimo lygmenys. Priklausomai nuo detalumo, 100 galima skaidyti į 3, 4 ar 5 dalis pagal architektūros kokybę. Tokia lentelė padėtų ir Tarybai būtų apie ką diskutuoti plačiau. Atsakyta, kad reikia turėti objektų, pagal kuriuos būtų galima įsivertinti ir adaptuoti.

- Dalis Tarybos narių pritarė, kad nėra svarstymo objekto, tik ministerijos parengta ir patvirtinta metodika, o savivaldybės kol kas nepajėgios nusistatyti prioritetų.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

- Taryba konstatavo, kad svarstymui pateiktas Šakių rajono architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas yra nekoreguotas, neadaptuotas ir nepritaikytas prie rajono architektūrinių - urbanistinių ypatumų, jokios specifikos savivaldybė neįžvelgė. Nėra aišku, ar savivaldybė turi tam tikrų sau būdingų ypatumų, kurių ji neįvertino, ar jų neturi ir teikia tik šablono ruošinį.

- Kita vertus, Tarybos narių nuomone, tikėtina, kad kol rajonų savivaldybės nepradės taikyti metodikos praktiškai, tol ji negalės būti koreguota ir adaptuota.

⊖ Tarybos nuomone aplamai, nėra aišku, kaip dokumento reikalavimai bus įgyvendinami realiai, nes yra labai skirtingų teritorijų – priemiestis, centras, miškas - kurioms turi būti taikomi patikslinti kriterijai. Kaimiškųjų savivaldybių atveju, galbūt, tikslinga išskirti miesto ir gyvenvietės urbanizuotas teritorijas, priemiestines ir nutolusias teritorijas.

○ Tarybos narių nuomone, nėra tikslinga neadaptuoto teisės akto tvirtinti kaip savo metodikos rajonų savivaldybėse, kur daug neurbanizuotų teritorijų. Rajono centro daliai, centrui ir priemiestinėm neurbanizuotom teritorijom turi būti taikomi skirtingi kriterijai.

○ Tarybos nuomone, metodikoje turi atsirasti galimybė projekto autoriui apsiginti ir/arba argumentuotai pagrįsti, jei kuris nors iš vertinimo punktų buvo neteisingai interpretuotas.

○ Tarybos nuomone, teigiamas metodikos aspektas yra tas, kad ji galimai prisidės prie projekto vertinimo objektyvumo. Kriterijai parodys, kaip, ir ar, vertinantys ekspertai atsižvelgia į visus projekto kokybės aspektus. Taip pat reiktų nustatyti kriterijaus žemiausią praeinamą balą.

IV. TARYBOS IŠVADOS

1. Šakių rajono savivaldybės pateiktas Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas yra parengtas Aplinkos ministerijos patvirtintos metodikos pagrindu, neišskiriant Šakių rajono ypatumų.

IV. TARYBOS REKOMENDACIJOS

Kauno regioninė architektūros taryba, išnagrinėjusi Šakių savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus prašymą dėl architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių, teikia rekomendacijas.

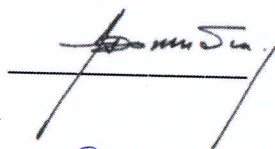
1. Derinant įvairias plėtros galimybes, atsižvelgiant į gamtinį karkasą ir į visuomenės interesus, siekiant išsaugoti ir kuriant Šakių rajono teritorijos tapatumą – ilgalaikėje perspektyvoje pagal poreikį ir atlikus analizę, bandyti nusistatyti rajono būdingus ypatumus, kuriuos būtų galima kaip rekomendacijas ar nuostatas projektavimui apibrėžtoje teritorijoje, integruoti papildant metodiką.

2. Konkretizuoti metodikos 2-me punkte nurodytus gairių taikymo atvejus, metodikoje apibrėžtus kaip “kiti atvejai”, atsižvelgiant į savo savivaldybės specifiką ir ypatumus, vertinamų objektų svarbą.

3. Diferencijuoti teritorijas mažiausiai į dvi (urbanizuotas, neurbanizuotas) ar daugiau (miestiškasis urbanizuotas, kaimiškasis urbanizuotas, neurbanizuotas) kategorijų.

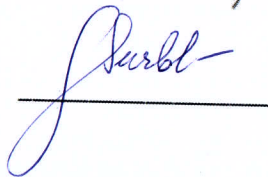
4. Nusistatyti pagal kriterijus vertinamų procentų ribas (praeinamą balą), taikomas priimant sprendimą dėl architektūros objektų kokybės (bloga, patenkinama, gera ar puiki kokybė) ir atitinkamai priimant galutinį sprendimą dėl paties svarstomo objekto – tinkamas ar atmetinas.

Posėdžio pirmininkas

Vilius Adomavičius

Posėdžio sekretorė

Snieguolė Surblienė